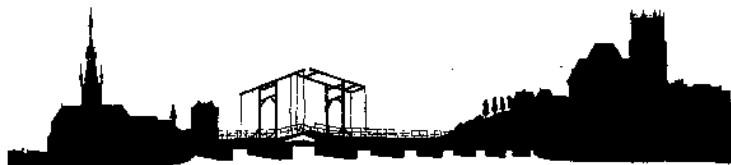

Oudheidkundige Kring "Geertruydenberghe"

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

MEDEDELINGEN

Colofon:

38e jaargang, nummer 2, febr. 2012

Correspondentie:

Nassastraat 13, 4931 XE Geertruidenberg

Mededelingen:

mariette@marts-art.nl

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer: Rabobank 115600310

LEZING: "De Sterke en andere verhalen"

Spreker: Dhr. Paul de Schipper
Datum: Donderdag 16 februari 2012
Locatie: Cultureel Centrum 'De Schattelijn'
Tijd: 20.00 uur

De Oudheidkundige Kring "Geertruydenberghe" organiseert een lezing met als titel: "De Sterke en andere verhalen". De spreker is Paul de Schipper die als regioverslaggever werkt voor Dagblad BN De Stem. Daarnaast fotografeert hij en schrijft hij boeken zoals "De Slag om de Oosterschelde" (2008) en "De Sterke van Saeftinghe" (2010). De lezing zal plaatsvinden in de zaal boven de theaterzaal. Tijdens de pauze wordt u een gratis kopje koffie/thee aangeboden.

Het wordt een lezing over journalistiek, over 'oral history', een methode van wetenschappelijk onderzoek naar het verleden op basis van mondelinge overlevering, over boeken (zoals De Sterke van Saeftinghe), over reizen en over foto's (met PowerPoint beelden). Het wordt ook een reis door de geschiedenis van gisteren, en

van iets eerder, over wereld- en lokale geschiedenis tot en met de potjes en scherven in de bodem van Geertruidenberg. En over hoe je met lokale geschiedenis mooie dingen kunt doen.

Enkele titels:

- Vissersverhalen, over hun leven in de delta (met Kees Slager) 1993
- Achter de Dijken (over de invloed van de vestiging van Dow Chemical in landelijk Zeeuws Vlaanderen) (1997)
- Orisant. Kroniek van een verdronken eiland in de Oosterschelde (2001)
- Flying Dutchman, verhaal van een wonderboot (2004)
- Slag om de Oosterschelde (2008)
- De Sterke van Saeftinghe (2010)

VERSLAG NIEUWJAARSRECEPTIE

Alweer vele jaren geleden is in de werkruimte op de eerste maandag van het nieuwe jaar het nieuwe jaar ingeluid met een glaasje glühwein voor de aanwezige vrijwilligers. Dat is inmiddels uitgegroeid tot een traditionele bijeenkomst voor alle leden. Begonnen met hooguit drie flessen glühwein, zijn er maandag 23 januari jl. twaalf flessen glühwein soldaat gemaakt. Traditioneel zorgt Jan Serraris met een kleine natuurlijke toevoeging van kruidnagelen en sinaasappel voor een heerlijke lekkernij die er op zo'n avond smakelijk ingaat. De nieuwjaarsreceptie verliep zeer geanimeerd en we telden 55 leden die gezellig bijeen waren.

Wegens verhindering van de voorzitter, Jan van Gils, verwelkomde Chris van den Heijkant als

secretaris, namens het bestuur, alle aanwezigen in de sfeervolle kelder aan de Markt 11 te Geertruidenberg.

Chris van den Heijkant aan het woord

Tijdens zijn toespraak wenste hij iedereen een voorspoedig en gezond 2012. Hij meldde dat het goed gaat met de Kring en dat het ledental zich boven de 200 bevindt. De hoogtepunten van het afgelopen verenigingsjaar zullen tijdens de komende Algemene Ledenvergadering op 15 maart a.s. aan de orde komen met aansluitend weer een lezing. Met plezier vroeg hij aandacht voor het verschijnen van de nieuwste boekuitgave van de Kring in de serie "Panden en Standen in Geertruidenberg". Deel II is afgelopen maand verschenen en het beschrijft de bewoningsgeschiedenis van het pand Markt

3 tot voor kort het winkelpand van Fauna. Hij complimenteerde de auteur Arjan van Loon, die persoonlijk aanwezig was, met zijn schrijfwijze waardoor hij de bewoners van het pand sinds 1543 "bijna weer tot leven weet te brengen".

Overal gezellige gesprekken

Chirs besloot met een dankwoord aan Joke en Jan Serraris voor hun telkens terugkerende gastvrijheid aan de Kring. Graag bedankt het bestuur ook de dames Mariëtte Verlaan en Eli Zijlmans die dit jaarlijkse gebeuren praktisch mogelijk maakten.

Foto's: Wim van Alphen

VERSLAG LEZING: Wederopbouw na de tweede wereldoorlog door G. Vermeer

Op deze avond vertelt een enthousiaste en deskundige Gerrit Vermeer over wat men onder "de wederopbouwarchitectuur" verstaat. Na de pauze werd specifiek ingegaan op wat daarvan nog te zien is in Raamsdonksveer.

Wederopbouwarchitectuur is een bouwstijl waarbij herbouw van gebouwen plaatsvindt in een gebied dat getroffen is door oorlogsvernielingen. In Nederland is dat de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog in de periode van 1945 tot 1965. Kenmerkend voor deze tijd is het experimenteren met een industriële aanpak van het bouwen. Het is een periode van vernieuwing door nieuwe materialen en werkwijzen. Het stedenbouwkundig ontwerp kenmerkt zich door nieuwe verkavelingspatronen, nieuwe wijkopbouw en een steeds belangrijker rol van het verkeer.

Na de Tweede Wereldoorlog heerste er in Nederland nog schaarste op alle gebieden. Zo bestond er ook een tekort aan bouwmaterialen en ervaren bouwvakkers. Daar stond tegenover dat er in Tweede Wereldoorlog veel gebouwen verloren waren gegaan en door de crisis voor de oorlog al een ernstige achterstand in de

nieuwbouw en de vernieuwing van verouderde en verkrotte huizen bestond.

In de achteraf als heroïsch beleefde jaren na de oorlog moest deze enorme achterstand in weerwil van de nog heersende armoede, ingelopen worden. Net als in alle andere sectoren van de samenleving leefde er in het bouwwezen een sterke drang de handen ineen te slaan en oude tegenstellingen te verzoenen. Het kamp van de traditionalisten en de modernisten werkte voortaan zij aan zij samen om het bijna onmogelijke tot stand te brengen. Beide vroegere kampen namen deel aan experimenten om de bouw te industrialiseren. Dit om aan de grote vraag aan fabrieken en woningen in het snel groeiende Nederland te kunnen voldoen. Bij het toewijzen van de schaarse middelen en de ontwikkeling van de plannen vormde de provincie een belangrijke spil.

Waaraan is wederopbouwarchitectuur te herkennen? Gebouwen uit de wederopbouwperiode zijn vaak makkelijk te herkennen. Eén van de kenmerken is de dynamische gevel met in- en uitspringende onderdelen zoals balkons

en trappenhuisen. Vaak is ook in de gevel de constructie en de functie van het gebouw duidelijk zichtbaar. Ook worden bestaande en nieuwe materialen op een nieuwe manier toegepast, zoals beton, baksteen, staal, glas en tegels. Siermetselwerk en geglazuurde tegels wijzen op een zorgvuldig toegepaste detaillering. Ook uitkragende vensters en prefab betonnen sierelementen zijn kenmerken van de wederopbouw.

Een van de eerste wijken waar dit op grote schaal gebeurde was de wijk Kleinpolder in Rotterdam-Overschie en het Kremlin van Gorichem.

In Noord-Brabant kwamen als de leidende architecten vooral de meer modernistische Cees Geenen en de meer traditionalistische Cees de Bever naar voren, die hun bureau beiden in Eindhoven hadden. In die tijd werden de opdrachten op zijn Brabants vergeven, zondags na de kerk met notabelen van het dorp wat heden ten dagen ondenkbaar is.

Zo is de Klokkenberg een ontwerp van Cees de Bever. Het gebouw kwam gereed in 1951 en was ingericht als sanatorium voor het verplegen van tuberculosepatiënten. Verder een bekend gebouw is het Clarissenklooster in Eindhoven. Al zijn gebouwen stralen eenvoud uit en alles is strak en voorzien van weinig decoraties.

De klokkenberg te Breda

In Raamsdonksveer liet Cees de Bever ook een groot aantal gebouwen achter, waarvan een deel er nog staat.

Na de pauze werd ingegaan op de gebouwen in Raamsdonksveer. In de jaren '40/'50 worden kleine woningen gebouwd, de zogenaamde duplexwoningen. Typische voorbeelden ziet men in de Beatrixlaan en Julianalaan. De bouw van deze woningen was aan strenge regels gebonden. Kenmerken van C. de Bever zijn zoal twee kruisen in een daglicht boven de voordeur, een driehoekig dak van de dakkappen en enkele kleine kozijntjes in de voorgevel. Het waren kleine typische gezellige Brabantse vriendelijke en prettige huisjes met kleine tuintjes en toch met kleine details. Een ander voorbeeld is de basisschool in de Boterpolder.

Zo ook is de huidige katholieke Onze Lieve Vrouw Hemelvaartskerk een ontwerp van Cees de Bever. Het is zijn grootste ontwerp. Door het

ontvangen van een behoorlijke schadevergoeding voor herstel na de oorlog had men voldoende middelen.

Verder zijn de lagere school in de Boterpolder, Villa Chartreuse (fam. Heere) en nog meer panden ontwerpen van Cees de Bever.

Gemeentehuis te Raamsdonksveer

Onze Lieve Vrouw Hemelvaartskerk te Raamsdonksveer

In 2007 maakte toenmalig minister van OC&W Ronald Plasterk bekend om 100 bouwwerken uit de periode 1940-1958 voor erkenning als rijksmonument voor te dragen. De meeste objecten in deze Top 100 zijn daadwerkelijk nadien erkend; een klein aantal is afgewezen. Het rijk neemt 280 monumenten op zich en voor de rest zijn de gemeenten verantwoordelijk. Al met al is er nu een deel van de wederopbouw-architectuur van de sloophamer gered. Het verschijnen van deze lijst gaat samen met een herwaardering van deze architectuur, al was het alleen maar uit emotionele overwegingen. Als je ziet dat de gebouwen uit je jeugd verdwijnen, dan gaan andere dan esthetische overwegingen een rol spelen.

Gezien de financiële situatie van gemeenten kan een zorgelijke situatie ontstaan als het gaat om het in stand houden van monumenten uit de wederopbouw. De gemeenschap moet dit oppakken om het aan ons nageslacht door te kunnen geven.

Gerrit Vermeer maakt zich hiervoor ook sterk en tracht op allerlei manieren, via commissies of als onafhankelijke deskundige, de industriële wederopbouw te behouden.

De lezing werd bezocht door 36 personen.

Verslag: Cees Kerst

DIVERS NIEUWS

2012: Jaar van de Historische buitenplaats

De officiële aftrap van het Jaar van de Historische Buitenplaats 2012 is op 29 maart 2012. Particuliere eigenaren en stichtingen willen met allerlei evenementen aandacht vragen voor het behoud van monumenten. Van de 6000 buitenplaatsen die Nederland vroeger telde, zijn er nog maar 550 over. "Op een buitenplaats ben je altijd met onderhoud bezig" zegt René Dessing, voorzitter van de Stichting voor het Jaar van de Historische Buitenplaats. "Daardoor zijn het kostbare objecten. Dat was vroeger al zo, want een buitenplaats leverde niet veel geld op. Er was geen boerderij, geen land dat werd verbouwd, geen grote hoeveelheid dieren die konden worden verkocht. Ook nu is de buitenplaats volgens Dessing vooral "een spel tussen natuur en cultuur" en geen winstobject." Meer informatie: www.buitenplaatsen2012.nl

19 april: BEB cultuurhistorisch landschap

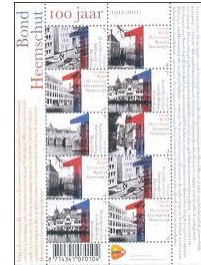
Op donderdag 19 april wordt op geheel passende wijze de aftrap gegeven van de tweede Brabantse Erfgoed Biënnale (BEB) met als motto 'Buiten zit van Binnen'. Tijdens deze biënnale staat het cultuurhistorisch landschap centraal. In de BEB 2012 - 2013 willen men samen met het erfgoedveld op zoek gaan naar de betekenis, identiteit, kansen, bedreigingen en - vooral - de beleving van het cultuurhistorisch landschap in de provincie Noord-Brabant. Het centrale motto sluit aan bij hoe de Brabander het landschap beleeft waarin hij leeft, woont, werkt en recreëert. In de Agenda van Brabant speelt het cultuurhistorisch landschap een belangrijke rol, vooral waar het gaat om 'een duurzame samenhang van de typische combinatie van stad en land in Brabant'. Daarbij wordt het accent gelegd op regiospecifieke benadering van de landschappelijke omgeving. Maar wat maakt een landschap specifiek voor een regio? En wat is precies deze typisch Brabantse combinatie van stad en land? Een scala van initiatieven en activiteiten vindt tijdens de BEB plaats. Op donderdag 19 april krijgt u alvast een kleine preview. Meer informatie leest u op: <http://www.beb-site.nl> en vragen kunt u stellen via: beb@erfgoedbrabant.nl.

In het kader van BEB Industrieel Erfgoed 2010-2011 bezocht Erfgoed Brabant achttien rijksmonumenten die extra subsidie van de Provincie Noord-Brabant kregen voor de restauratiewerkzaamheden. De verhalen van deze projecten zijn samengebracht in het boek "Van Cannidassen, kleppers en halve zolen". Achterin het boek zit een CD met een selectie indrukwekkende, herkenbare en soms

ontroerende interviews die op de industriële locaties met oud-medewerkers zijn opgenomen. Boek verkrijgbaar via: www.erfgoedbrabant.nl.

Postzegels 100-jarig bestaan Heemschut

Eind augustus verscheen er een postzegelvervel gewijd aan het 100-jarig bestaan van erfgoedvereniging Heemschut. Ontwerpers Piet Gerards en Maud van Rossum maakten hiervoor een representatieve selectie van bouwwerken op basis van de functies van de gebouwen en hun geografische spreiding over het land. Op het postzegelvel staan zes opvallende bouwwerken afgebeeld die dankzij de inzet van de vereniging zijn behouden. Op de andere zes postzegels staan gebouwen die nu nog bedreigd worden door sloop of verwaarlozing.

Kastelen, buitenplaatsen en postzegels

Kastelen en buitenplaatsen zijn geliefde onderwerpen voor postzegels. De postzegelserie die ter ere van het Themajaar Historische buitenplaatsen 2012 eind januari wordt uitgegeven is er één die onderdeel van een reeks genoemd kan gaan worden.

De eerste postzegelserie met kastelen dateert uit 1951. In deze 'zomerzegel'-serie werden zes Hollandse kastelen in beeld gebracht.

Soestdijk ook dit jaar open voor publiek

Paleis Soestdijk biedt in 2012 wederom rondleidingen en een groot scala aan culturele activiteiten. Daarnaast zijn de mogelijkheden voor besloten bijeenkomsten en (internationale) topontmoetingen uitgebreid. De nieuwe formule van Paleis Soestdijk is succesvol gebleken in 2011. Daarom is besloten om door te gaan met het concept van 'Paleis Soestdijk in Transit'. Bron: www.erfgoedstem.nl

Data komende lezingen OKG (altijd gratis)

15 maart 2012, 19 april 2012

Sluitingsdatum kopij 'Mededelingen'

27 februari a.s.